

DF Revy

Forskningsformidling – en fælles udfordring	4
Universitetsforskningen og kravet om videndeling med erhvervslivet	8
Sheffield, en spændende universitetsby – studiebesøg på byens universitetsbiblioteker	10
Forskningspublicering: Spredning af meta-data ved hjælp af et 'Static Repository'	12
Kort Nyt	16
Tidsskriftlokalisering i DanBib – også fremover?	18
Nye DF-medlemmer	20

Danmarks Forskningsbiblioteksforening – DF Revy 27. årgang nr. 8, december 2004

Redaktion

Kirsten Krogh Kruuse (ansvarshavende)
Handelshøjskolens Bibliotek
Fuglesangs Allé 4
8210 Århus V
Tlf. +45 8948 6542
Fax +45 8615 9627
kin@asb.dk

Redaktionsudvalg

Adrian Price
Danmarks Veterinær- og Jordbrugsbibliotek
Tlf. 3528 2116
adrian.price@dvjb.kvl.dk

Anne Cathrine Trumpy
Danmarks Veterinær- og Jordbrugsbibliotek
Tlf. 3528 2147
act@kvl.dk

Bente Lope
Aalborg Universitetsbibliotek
Tlf. 9635 9360
bl@aub.aau.dk

Abonnement

Årsabonnement for ikke medlemmer 375 DKK plus porto.

Meddelelser om adresseændring og andet der vedrører ekspedition af DF-Revy, bedes rettet til:
DF's sekretariat
Hanne Dahl
Statsbiblioteket
Universitetsparken
8000 Århus C
Tlf. 8946 2207
Fax 8946 2220
df@statsbiblioteket.dk

Deadlines

DF Revy nr. 2, 19. januar
DF Revy nr. 3, 23. februar
DF Revy nr. 4, 6. april
Manuskripter kan overføres elektronisk som fil til redaktionens e-mailadresse eller afleveres på diskette (Word / Word-Perfect)

Annoncer

1/1 side: 3300 kr.
1/2 side: 1800 kr.
Gentagelsesrabat 15%. Ved indrykning i en hel årgang gives 25% rabat.
Priserne er excl. moms, foto-, layout- og reproarbejde og evt. farvetillæg.

Alle henvendelser vedrørende annoncer bedes rettet til redaktionen. (Se adresser ovenfor)

Grafisk design og fotos

Hreinn Gudlaugsson

Tryk

Kongsvang Bogtrykkeri A/S
Oplag: 1100
ISSN 0106-0503

4 **Forskningsformidling – en fælles udfordring**

Af Claes Amundsen

8 **Universitetsforskningen og kravet om videndeling med erhvervslivet**

Af Kathrine Høeg

10 **Sheffield, en spændende universitetsby – studiebesøg på byens universitetsbiblioteker**

Af Michael Kørner og Anne Pouplier

12 **Forskningspublicering: Spredning af meta-data ved hjælp af et 'Static Repository'**

Af Mikael K. Elbæk og Lars Nondal

16 **Kort Nyt**

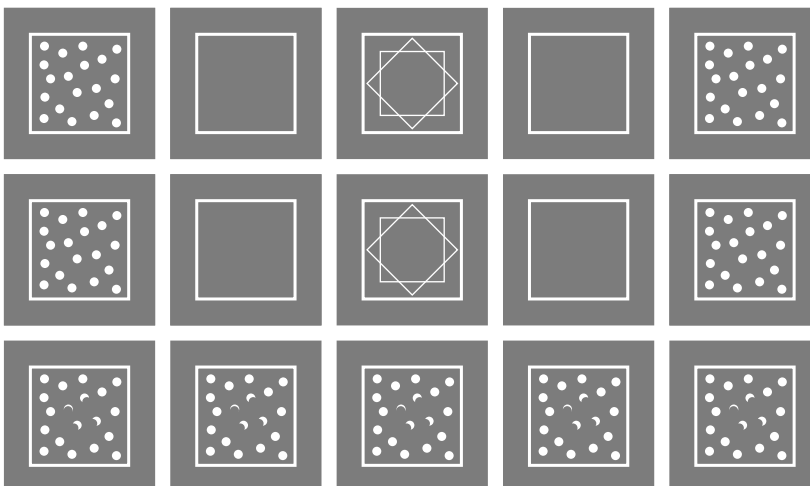
18 **Tidsskriftlokalisering i DanBib – også fremover?**

Af Bodil Dalgaard-Møller

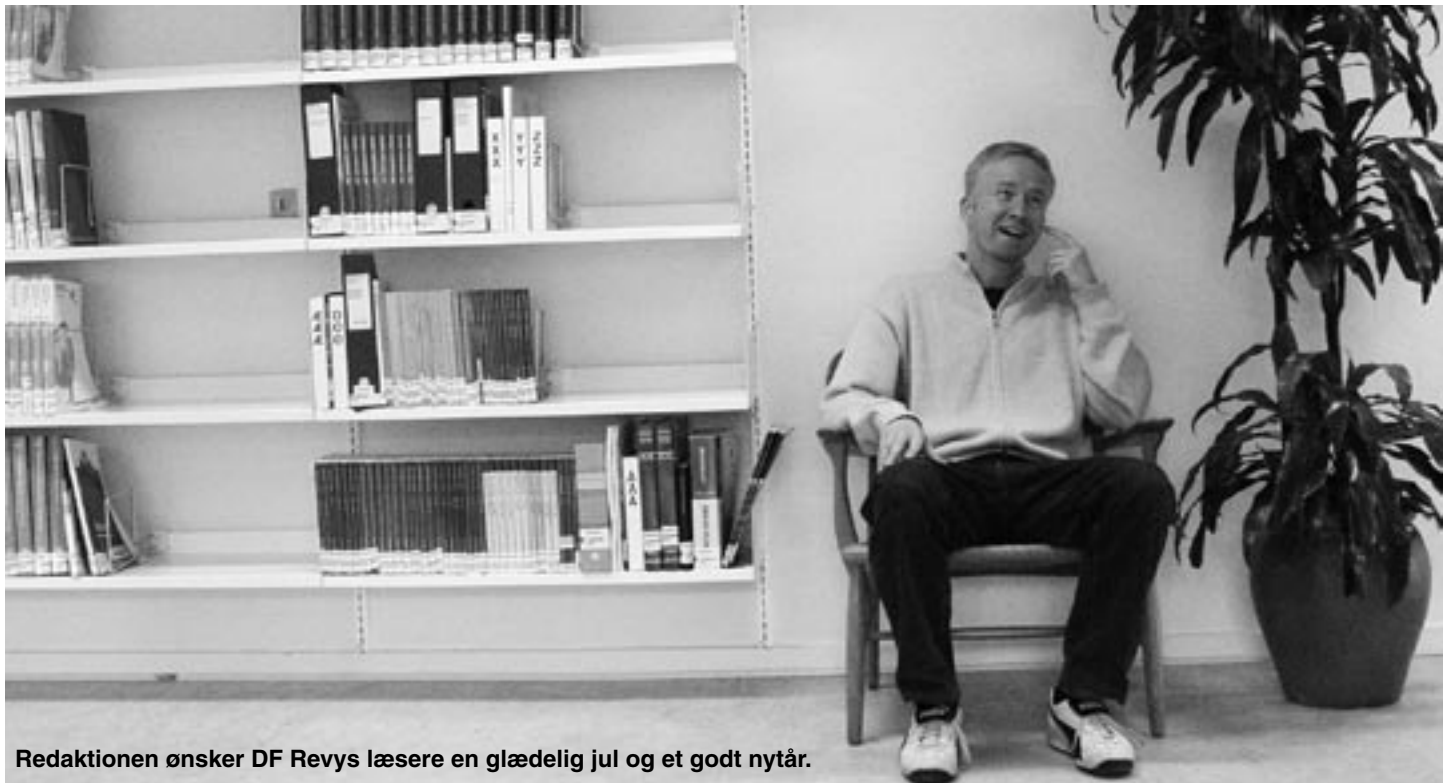
20 **Nye DF-medlemmer**

Fra Baglinjen

Og så er der vist bare ...

Fra Redaktionen

Redaktionen ønsker DF Revys læsere en glædelig jul og et godt nytår.

Undersøgelsens resultat er med til at understrege, at selvbetjening ikke er til ulejlighed for brugerne, men kan føre til en større tilfredsstillelse af behovene.

En undersøgelse foretaget af Mary E. Jackson fra the Association of Research Libraries viser, at fjernlånsbestillinger, foretaget af brugerne, er billigere, har en bedre opfyldelsesgrad og en kortere leveringstid end fjernlånsbestillinger foretaget af bibliotekspersonale. Undersøgelsens resultat er med til at understrege, at selvbetjening ikke er til ulejlighed for brugerne, men kan føre til en større tilfredsstillelse af behovene. Hvis selvbetjening skal lykkes, kræver det imidlertid, at brugerne nemt kan få overblik over udbuddet af materialer/ressourcer, og at det er nemt at betjene sig selv. Selv om der ikke er foretaget lignende undersøgelser i Danmark, kan stigningen i antallet af fjernlån

foretaget på baggrund af brugernes opslag i bibliotek.dk nok give den tanke, at det samme billede gør sig gældende her.

Ved DF's årsmøde i september var forskningsformidling på programmet. Også her gælder det, at hvis resultaterne skal nå ud til en bredere målgruppe end forskernes kolleger, må forskningen formidles, så den bliver let tilgængelig for offentligheden. DF Revy bringer denne gang indlæg fra Københavns Universitet og Copenhagen Business School, som fortæller om de tiltag, der er i gang.

Inden for biblioteksverdenen er vi vant til, at brugerne kommer til os – enten fysisk eller ved besøg på bibliotekernes hjemmesider eller gennem bibliotek.dk. Vi har ikke

tradition for at markedsføre vores service massivt, og det har da også været svært at få en service som biblioteksvagten til at slå igennem. Ind imellem hører man bibliotekspersonale beklage sig over, at brugerne tror, at alt findes "på nettet", og at nøglen til det hele er Google. Det, ved vi selvfølgelig, ikke passer, men hvad skal vi gøre ved det? Hos OCLC har man valgt at gøre WorldCat ressourcerne (53,3 mio. titler) søgbare hos Google og Yahoo. En lignende fremgangsmåde, om end i mindre målestok, har man benyttet ved Handelshøjskolens Bibliotek, hvor man høster forskningspublikationers metadata og gør dem søgbare i www.aoister.org. Læs om dette og meget andet i årets sidste nummer af DF Revy.

Forskningsformidling – en fælles udfordring

Af Claes Amundsen

De danske vidensmiljøer vil i den kommende tid ruste kraftigt op på formidlingsområdet. Spørgsmålet er, om det kan lykkes at forene nogle af kræfterne til gavn for målgrupperne. Det vil i givet fald være noget af en udfordring.

Claes Amundsen
Kommunikationschef
Københavns Universitet
kommunikationschef@adm.ku.dk

Er der en ting, universiteter og andre forskningsinstitutioner er enige om i denne tid, så er det, at forskning skal formidles – og i stigende grad til nye målgrupper. Formidlet er forskningen jo altid blevet. Forskere har til alle tider udvekslet viden med andre forskere inden for deres eget forskningsfelt. Og forskere har vel også stort set altid formidlet deres viden igennem undervisning. Desuden har ganske mange forskere gennem tiden brugt stor energi på at udbrede deres viden til dem, man med et lidt for generaliserende udtryk kan kalde ”den brede offentlighed” eller ”den nysgerrige borger”. Det er sket gennem bøger skrevet i et letforståeligt sprog, foredragsvirksomhed, medvirken i tv- og radioudsendelser, faste klummer i aviserne og på et utal af andre måder.

I 2003 blev pligten til at formidle bredt understreget i den nye universitetslov. Her står direkte, at universiteterne skal ”udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat”. Og netop den formulering har sat en bølge af nye tiltag i gang. Et af de første var ”Videnskabsministerens Tænketank for forståelse for forskning”, som Helge Sander nedsatte sidste sommer, og som denne

skribent havde glæden af at være med i. Tænketanken barslede i maj i år med rapporten ”*Forsk og fortæl*”. Og uanset om det er et direkte resultat af tænketankens arbejde eller blot et udslag af den samme bølge, ser det ud til, at forskningsinstitutioner landet over nu sætter nye sejl i formidlingens tjeneste. Det er naturligvis glædeligt. Og man må håbe, at det vil lykkes at tænke nogle af tiltagene sammen, så ikke alle skal opfinde alt fra bunden, og så nogle af de nye formidlingsinitiativer kan styrke hinanden.

Find en forsker

En af de udfordringer, som tænketanken peger på, er, at det i dag kan være meget svært at finde frem til netop den forsker, som ved bedst besked om et givent forskningsområde. Flere universiteter har i den seneste tid udviklet ekspertdatabaser, men det er ikke nær så let en opgave, som man måske skulle tro. For eksempel er det ganske svært at opbygge databaserne med søgeord, som er fagligt dækkende og samtidig så intuitive, at ikke-forskere vil finde på at skrive dem i et søgefelt. Det er oplagt, at ”diabetes” også skal optræde som ”sukkersyge”. Men i mange videnskaber findes der ganske enkelt ikke korte danske ord for fagtermerne.

Lykkes det alligevel at opbygge en god

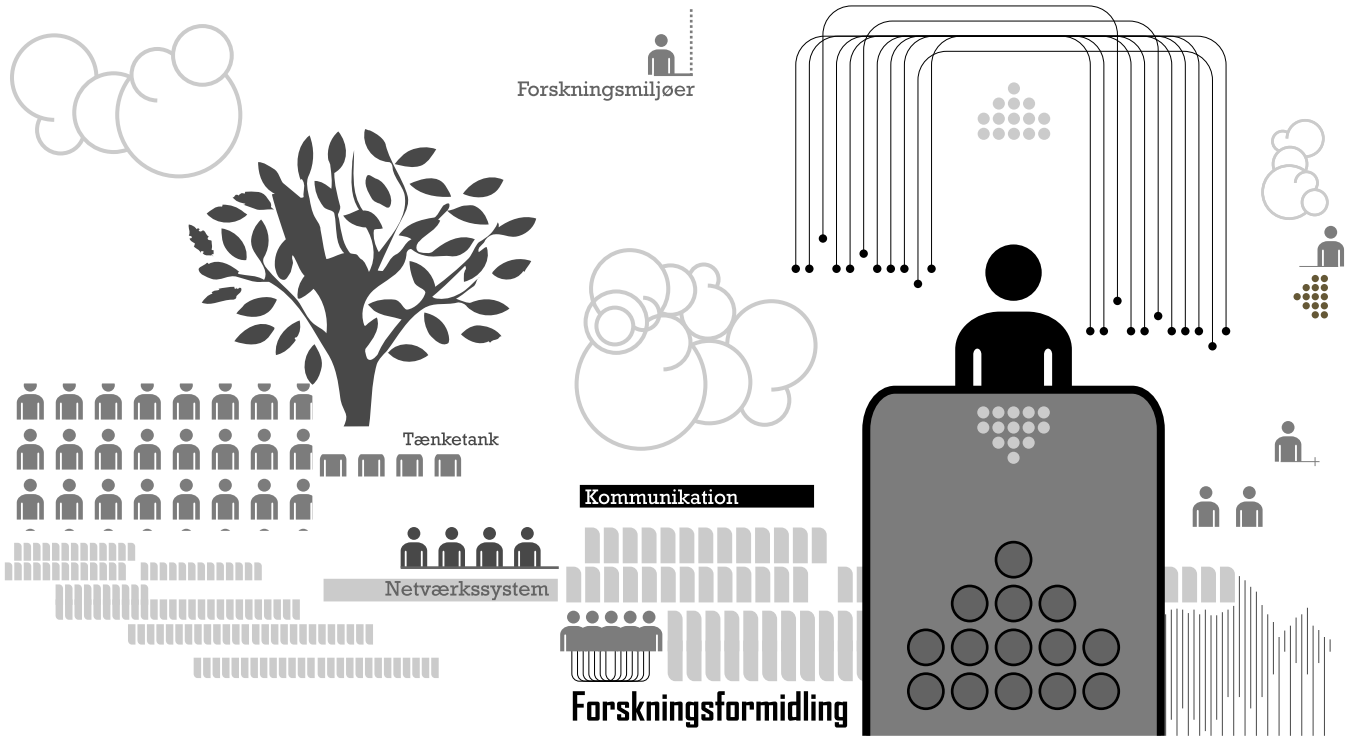
og brugbar base, står brugeren over for et problem: Han eller hun skal på forhånd vide, hvilket universitet forskeren befinder sig på. Ideelt set burde der naturligvis være en database, som dækkede alle forskere i Danmark – men er det realistisk?

Det er i hvert fald næppe sandsynligt, at universiteterne af egen drift finder sammen om at udvikle en fælles databaseløsning. Bare det at få en ekspertdatabase til at fungere på tværs af fakulteter inden for en enkelt institution er en udfordring. Og at skulle samordne it-projekter – som det jo blandt andet er – institutionerne imellem kan nok give de fleste it-chefer mareridt. Derfor peger tænketanken på, at en fælles portal til forskningen i Danmark måske bedst kan etableres i tilknytning til Det Elektroniske Forskningsbibliotek. Hvordan det skal ske, giver tænketanken ikke et helt præcist bud på. Men initiativet ligger nok hos Videnskabsministeriet i dag, og det er mit indtryk, at der i ministeriet for tiden arbejdes ret målrettet på at få videreført en væsentlig del af tænketankens anbefalinger.

Det store problem: Tiden

En anden udfordring, som vidensinstitutionerne har til fælles, handler om at

Flere universiteter har i den seneste tid udviklet ekspertdatabaser, men det er ikke nær så let en opgave, som man måske skulle tro.

I 2003 blev pligten til at formidle bredt understreget i den nye universitetslov. Her står direkte, at universiteterne skal ”udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat”.

skabe rammer, så forskerne overhovedet har mulighed for at øge deres formidlingsaktiviteter. Tænketaanken siger ikke, at det nødvendigvis er alle forskere, der skal bruge mere tid til at formidle bredt. Der findes givet forskere, som arbejder på områder, hvor det ikke vil give megen mening at bruge kræfter på f.eks. populærvidenskabelig formidling. Men alle forskningsmiljøer bør overveje, om de kan gøre mere for at bringe viden om forskningen og dens resultater ud til bredere kredse. Et forskningsmiljø kan i den sammenhæng være et institut, et center, et fakultet eller en anden enhed, hvor et antal forskere arbejder tæt på hinanden.

Der er næppe tvivl om, at forskningsmiljøerne slås med mindst ét fælles problem: Tiden. Forskere har det til fælles, at de er travle mennesker. Arbejder de på et universitet, skal de overkomme at forske, at undervise, at administrere deres forskning og undervisning – og herunder deres bevillinger – at deltage i netværk, at publicere, at tage til konferencer, at læse fagtidsskrifter og på anden måde sørge for at være ajour med udviklingen inden for deres fagområde. Samtidig skal de i stigende grad svare på spørgsmål fra

journalister og andre interesserede. Og dertil kommer altså nu et ønske om, at de selv skal være mere udfarende og formidle deres forskning til nye målgrupper. Det er nærliggende at spørge, hvor tiden til disse nye aktiviteter skal komme fra – dvs. tages fra? Skal forskerne forske mindre for at have tid til at formidle mere? Det er der næppe mange, som vil foreslå? Skal de så holde op med at administrere? Eller skal de undervise mindre?

Tænketaanken har gjort opmærksom på spørgsmålet – igen uden selv endegyldigt at besvare det. Svarene må findes på de forskningsinstitutioner, hvor udfordringerne ligger. Igen vil det være lidt synd, hvis hver institution for sig skal finde løsningerne på de fælles problemer. Og igen er det svært at se, hvor initiativet til den fælles løsning skal komme fra. Kunne det være fra rektorkollegiet (sammenslutningen af landets universitetsrektorer)? Kunne de mon sammen blive enige om, hvilke incitamenter der skal til for at få

forskerne til at prioritere forskningsformidlingen højere i hverdagen?

De nødvendige incitamenter

For én ting er at skaffe forskerne tid til at formidle mere. Her kan løsningen som antydnet blive, at forskningsmiljøerne enes om at fritage forskere for en del af deres daglige forpligtelser, hvis de i en periode har større formidlingsopgaver. Noget andet er, hvordan man for alvor kan gøre det tillokkende at formidle mere til grupper i den brede offentlighed.

Traditionelt har forskerne opnået deres omdømme i videnskabelige kredse – og som følge deraf også deres ansættelser – i kraft af én ting: Forskning! I den senere tid er der i stigende grad også blevet skelet til forskernes erfaring med at undervise, og det er blevet et område, som bedømmelseskomiteerne (dvs. ansættelsesudvalgene) nu også tillægger i hvert fald en vis betydning.

Skal forskerne forske mindre for at have tid til at formidle mere?

”
Men især handler det nok om
et kulturskift ”

Spørgsmålet er så, om formidling regnes for at være så vigtigt et område, at forskerne også vil blive bedømt på det, når de søger ansættelse. Det er næppe situationen i dag ret mange steder, og det er ikke sikkert, at det nogensinde bliver det. Det gør udfordringen med forskningsformidling endnu større. For hvorfor skulle forskerne ønske at formidle mere, hvis ikke det giver anseelse, og hvis det måske endda tager tid fra det, som især er meriterende, nemlig videnskabelig publicering?

Danmark er langt fra det eneste land, som for tiden forsøger at skabe incitamenter til forskningsformidling. Også i Norge er emnet blevet genstand for stor opmærksomhed, og her overvejer man for tiden at betale forskerne for at formidle. Det har været diskuteret, om hvert eneste læserbrev eller kronik i aviserne skal udløse betaling, eller om der snarere skal oprettes større puljer, som forskerne kan søge i forbindelse med konkrete formidlingstiltag.

Det skal blive spændende at se, om det herhjemme lykkes at skabe så stærke incitamenter, at formidlingen vil øges. For man må ikke glemme, at der allerede i dag er mange forskere, som formidler på livet løs. De kan dårligt gøre mere, uanset om de så bliver betalt for det. Derfor skal incitamenterne især rettes mod de forskere, som i dag ikke af sig selv bruger megen energi på formidling. Hvad skal der til for at få dem til at prioritere anderledes? Formel meritering vil nok veje tungere end økonomisk belønning. Men især handler det nok om et kulturskift, som det kan tage mange år – måske årtier – at få gennemført.

De ubesvarede spørgsmål

Forskningsformidling kan diskuteres i det uendelige, og vil sikkert blive det. Der er mange spørgsmål, som denne artikel slet ikke har berørt. Kritiske læsere vil spørge,

hvorfor det er et mål i sig selv at formidle mere eller bedre. Om det giver mening at tale om formidling uden samtidig at tale om målgrupper. Om ikke ansvaret ligger mange andre steder end på vidensinstitutionerne – på massemedierne for eksempel. Om ikke det er at undervurdere borgerne, når man forventer, at de som åbne kar blot afventer, at forskningsverdenen begynder at overøse dem med ny viden. Og så videre. Det er spørgsmål, som alle bliver berørt i tænketankens rapport ”*Forsk og Fortæl*”. Den kan downloades i sin helhed fra Videnskabsministeriets hjemmeside på adressen www.vtu.dk under menupunktet ”publikationer”. Den nysgerrige læser er hermed opfordret til selv at søge mere viden dér og efterfølgende deltage i debatten om Danmarks fremtidige forskningsformidling.

DF Revy Kort nyt

Skattefradrag for DF-kontingentet

Kontingentet for dit personlige medlemskab i DF kan trækkes fra i skat. I januar indberetter sekretariatet alle de medlemmer, som foreningen har et cpr-nummer på, til Told og Skat. Dermed bliver kontingentet automatisk fratrukket det enkelte medlems skattebillet.

Medlemmer, som ikke tidligere har oplyst cpr-nummer til sekretariatet, og som ønsker at få kontingentet indberettet til Told og Skat, bedes inden udgangen af 2004 sende cpr-nummer og privatadresse til DF's sekretariat: df@statsbiblioteket.dk.

Indkaldelse af ansøgninger til Danmarks Biblioteksforenings Fond Ansøgningsfrist 3. januar 2005

Fondens formål er at yde støtte til bibliotekarers dygtiggørelse og videreuddannelse i Danmark eller ved studierejser i udlandet. Støtte kan også, men i forholdsvis begrænset omfang, ydes til uddannelse af unge, dygtige biblioteksstuderende.

Herudover uddeler fonden prisbelønninger til institutioner eller enkeltpersoner, der har ydet en særlig bemærkelsesværdig indsats for dansk biblioteksvæsen.

Der er ikke ansøgningskema.

Ansøgninger stiles til:
Danmarks Biblioteksforenings Fond
Vesterbrogade 20, 5. sal
1620 København V.

Følg med os ind i fremtiden!

I takt med ændringerne i informationslandskabet har EBSCO ændret sig og udviklet tjenester og produkter, som bedst muligt imødekommer kundernes behov.

Fra tilgang til elektroniske tidsskrifter og administrationsværktøjer til vor professionelle stab - EBSCO har personerne, systemerne og ressourcerne til at tilgodese Jeres behov.

Vore 19 kontorer verden rundt tilbyder lokal service med global support/støtte fra vores internationale hovedkontor.

EBSCO's økonomiske stabilitet er en garanti for, at vi lever op til vores forpligtelser og at vi fortsætter med at udvikle løsninger, der passer til Jeres bibliotek.

Pålidelighed, service, innovation, tekniske løsninger

- Kun hos EBSCO Information Services

www.ebsco.com

EBSCO
INFORMATION SERVICES

Universitetsforskningen og kravet om videndeling med erhvervslivet

Af Kathrine Høeg

Prodekan i forskningsformidling, professor Flemming Poulfelt, Copenhagen Business School, holdt på Danmarks Forskningsbiblioteksforenings årsmøde i september et indlæg om forskningsformidling. Med afsæt heri har programkoordinator Kathrine Høeg, LOK forskningscenter, talt med Flemming Poulfelt.

Kathrine Høeg
Programkoordinator
LOK forskningscenter
Copenhagen Business School
kah.lpf@cbs.dk

Forskningskommunikation – hvad og hvordan?

Forskningsformidling er ikke et nyt fænomen i forskerkredse. Det har været på banen siden universiteternes oprettelse, fx i form af undervisning, som udgør en meget vigtig kanal i formidling af forskningen i uddannelserne. Men forskningsformidling i et bredere perspektiv blev for alvor sat på dagsordenen, da en ny universitetslov blev vedtaget i foråret 2003. I denne er der tilføjet et par nye opgaver til det eksisterende opgavesæt: forskning og uddannelse, nemlig: formidling og videnuveksling med det omgivende samfund.

Hvad er forskningskommunikation?

Når forskningsformidling – eller måske snarere forskningskommunikation – er sat mere eksplicit på dagsordenen, hænger det ifølge regeringen sammen med ønsket om at sikre, at de forskningsressourcer, som indsættes, rent faktisk producerer værdifuld og nyttig viden for samfundet. Forskningsverdenens resultater skal ifølge universitetsloven bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet. Ønsket om synliggørelse og legitimitet har været faktorer bag det fornyede fokus på

formidling, der samtidig er et signal om, at forskning ønskes sat mere aktivt i spil i samfundsudviklingen.

Forskningskommunikation skal ifølge Flemming Poulfelt ses som en delmængde af et universitets samlede kommunikation og videnuveksling med dets forskellige interessenter. Den samlede kommunikationsindsats omfatter – udover forskningskommunikation – informationsaktiviteter og brandingaktiviteter.

- Der er i sagens natur et vist overlap, men det er dog hensigtsmæssigt at opretholde en distinktion mellem på den ene side forskningskommunikation og på den anden side informations- og brandingaktiviteter.

De to sidstnævnte kan henregnes under et universitets mere generelle kommunikationsopgaver. Disse varetages ofte af professionelle kommunikationsmedarbejdere og biblioteksmedarbejdere typisk tilknyttet den professionelle administration på et universitet.

Af informationsaktiviteter kan nævnes: Bibliotekernes forskelligartede opgaveportefølje, som fx information om nye bøger, nyheder og faktuelle informationer på websites, ekspertdatabaser, materiale om

uddannelser og universitære husmedier.

Brandingaktiviteter kan bl.a. omfatte: Markedsføring af universitetet og dets uddannelser, årsrapporter, forskellige arrangementer som ikke har karakter af forskningskommunikation, fx med gæsteoptræden af personer fra erhvervslivet, den videnskabelige eller politiske verden, nyheder på websites og universitetsmagasiner. Forskningskommunikation bør ifølge Flemming Poulfelt primært varetages af forskerne selv eventuelt med bistand fra professionelle kommunikationsfolk. Og Flemming Poulfelt fremhæver: *"Min pointe er således, at forskningskommunikation som sådan ikke kan outsources"*.

Som eksempler på forskningskommunikation kan nævnes: videnskabelige artikler, bøger, samarbejde med virksomheder og organisationer om konkrete forskningsprojekter, undervisning, konferencer, artikler i fagblade og aviser, interviews på TV og i radio.

Forskningskommunikation kan med dette udgangspunkt karakteriseres som de indsatser, den enkelte forsker eller gruppe af forskere udfører i rapporteringen af observationer, erfaringer og resultater fra et forskningsprojekt, hvad enten dette sker

LOK forskningscenter

Et virtuelt center som er blevet til i samarbejde mellem forskere ved CBS, HHÅ, SDU og AAU. Der fokuseres på forskning inden for ledelse, organisation og kompetence for små og mellemstore virksomheder.

”Mange vil – og med rette – hævde, at en øget vægt på forskningskommunikation stjæler fra den i forvejen knappe forskningstid. Dette kan ikke helt afvises, men samtidig må en øget vægt på forskningskommunikation ses som et forsøg på at styrke forskningen i samfundet. Og på sigt skulle dette gerne resultere i en styrkelse af forskningens vilkår.”

Prodekan i forskningsformidling, professor Flemming Poulfelt, Copenhagen Business School

undervejs i projektet i form af dialoger og tilbagemeldinger med interessenter og / eller i projektets afsluttende fase. Eller i form af undervisningsmateriale.

”Det er væsentligt at fremhæve, at forskningskommunikation spænder vidt i aktiviteter, samt at den kan finde sted, fra et forskningsprojekt igangsættes, til det afsluttes”, siger Flemming Poulfelt. Og med dette syn lægger han op til at udvide begrebet forskningskommunikation i forhold til det mere afgrænsede sigte, der ligger i rapporten *”Forsk og fortæl”* udarbejdet af Videnskabsministeriets Tænketaank vedrørende forståelse for forskning, der kom på gaden i foråret 2004.

Forsningskommunikationens karakter kan have mange forskellige former, som nævnt ovenfor. Pointen er, at der typisk er tale om en aktiv indsats fra forskerkollegiets side med henblik på at komme i dialog med en specifik målgruppe eller at formidle et projekts resultater og budskaber til den pågældende gruppe.

Denne målgruppe kan være bred eller snæver. Uanset hvad, er det ifølge Flemming Poulfelt vigtigt at fastlægge målgruppen, og han anbefaler, at der stilles følgende spørgsmål i forbindelse med enhver kommunikationsindsats:

Hvad?

- Hvad ønskes formidlet?
- Hvilke pointer?

Hvorfor?

- Hvorfor er det et relevant budskab?

Hvem?

- Hvem er målgruppen / målgrupperne?

Hvordan?

- Hvilken kommunikationsteknologi skal tages i brug?

Hvornår?

- Hvornår skal det ske – tid & timing?

Hvilken værdi?

- Hvilken effekt / hvilket resultat ønskes?

Hvor ofte?

- Hvilken frekvens skal formidlingen have?

Konsekvensen heraf er, at forskere i fremtiden skal tænke mere markeds-mæssigt i forbindelse med gennemførelse af forskningsprojekter, om end det naturligvis skal pointeres, at den spændvidde, der er i forskningens profil, naturligvis også skal give sig udslag i de typer af forskningskommunikation, som iscenesættes. For *”One size doesn’t fit all”*, som Flemming Poulfelt formulerer det.

Forsningskommunikation – muligheder, forhindringer og udfordringer

Forsningskommunikation har en positiv klang i de fleste forskeres ører. Men det kræver en aktiv indsats at indtænke denne form for kommunikation i forskningsprojekter samt handle ud fra de formulerede hensigter. I en række regier skal der ganske givet nytænkes på dette område.

Dette vil blandt andet kræve, at forskningskommunikation sættes aktivt på dagordenen på de enkelte universiteter. Og ikke alene som en skueret, men som holdninger og handlinger, der manifesteres overalt i organisationerne fra øverste ledelsesniveau til den enkelte forsker.

”Det er gennem dagligdagens forskningsaktiviteter, at forskningskommunikationen skal komme til udtryk. Derfor er det også vigtigt at drøfte den vifte af muligheder, forskningskommunikation omfatter, samt de hurdler, der også findes”, pointerer Flemming Poulfelt.

Han fortsætter: *”Mange vil – og med rette – hævde, at en øget vægt på forskningskommunikation stjæler fra den i forvejen knappe forskningstid. Dette kan ikke helt afvises, men samtidig må en øget vægt på forskningskommunikation ses som et forsøg på at styrke forskningen i samfundet. Og på sigt skulle dette gerne resultere i en styrkelse af forskningens vilkår. I hvert fald hvis man fra politisk hold*

ønsker at opfylde Barcelona-målsætningen om, at 3 procent af bruttonationalproduktet skal gå til forskning.”

Et punkt, som ofte rejses, er formidlingens betydning i meriteringssammenhæng. Formidling af forskning har hidtil ikke været opfattet som en specielt meritgivende del af en forskers arbejde, og derfor har incitamentet hertil ikke været åbenbart. Dette er under forandring, og det kan fremover forventes, at formidling vil få en mere synlig placering i meriteringsmæssig sammenhæng, mener Flemming Poulfelt.

Dette rejser samtidig et spørgsmål om, hvordan formidling kan registreres, uden at der hermed indføres nye administrative og tidskrævende opgaver for forskerverdenen. I andre lande, fx Norge, har man forsøgt med en meget finmasket ”tælleøkonomi,” hvis form nok kan virke lidt afskrækkende på mange forskere, mener Flemming Poulfelt. Så på dette område skal universiteterne søge at udvikle nye og ikke tunge bureaukratiske principper.

”Et øget fokus på formidling vil også nødvendiggøre et øget fokus på kompetenceudvikling. For ingenting kommer af ingenting – bortset fra lommeuld. Derfor må universiteterne også opgradere de aktiviteter, som skal styrke forskerkollegiets kompetence på kommunikationsområdet. For ud over den reelle betydning signalerer dette også symbolsk, at forskningskommunikation har en høj prioritet”, opfordrer Flemming Poulfelt.

Forsningskommunikation kræver, at forskerne har den opfattelse, at det er relevant og værdifuldt. Derudover kræver det kompetencer, lyst, vilje og villighed til at tage chancer i ny og næ. Med forskningskommunikation som eksplicit punkt på dagsordenen mener Flemming Poulfelt, at forskerne kan være med til at gøre en forskel, åbne for nye perspektiver, modspil, spørgsmål og måske grundlag for nye studier.

Sheffield, en spændende universitetsby – studiebesøg på byens universitetsbiblioteker

Af Michael Kørner og Anne Pouplier

Et læringscenter og et bibliotek ved to engelske universiteter lægger stor vægt på at tilbyde en service af høj kvalitet. Gode studiefaciliteter er et led i den hårde konkurrence mellem uddannelsesinstitutionerne.

Michael Kørner

Edb-konsulent

Juridisk Laboratorium, Københavns Universitet

Michael.Korner@jur.ku.dk

Anne Pouplier

Bibliotekar

Juridisk Laboratorium, Københavns Universitet

Anne.Jersie.Pouplier@jur.ku.dk

Sheffield ligger i det smukke bakkede Yorkshire landskab halvanden times togtur fra Manchester. Den gamle industriby (også kendt fra filmsuccesen *The Full Monty*) er efter en lang periode med arbejdsløshed blomstret op igen, og byen bærer præg af mange nybyggerier og et livligt studentermiljø.

Byen har to universiteter med sammenlagt over 40.000 studerende. Sheffield Hallam University er en ny moderne campus fra 1992 med rødder i Sheffield's polytekniske læreanstalt. The University of Sheffield er byens oprindelige og traditionelle universitet med rødder tilbage til 1828. Det primære formål med studieturen var at besøge The Learning Centre på Sheffield Hallam University, men derudover aflagde vi også besøg på Main Library på The University of Sheffield.

The Learning Centre, Sheffield Hallam University

Sheffield Hallam University har formået at skabe et læringscenter, der integrerer og understøtter:

- Bibliotek
- IT
- Læse- og gruppearbejdspladser
- Support for e-learning
- Brug af multimedier
- Udvikling af undervisningsmateriale og -tilbud
- Pædagogisk forskning og evaluering af læringsprocesser.

Universitetet består af tre campusområder med hver deres læringscenter, der organisatorisk er tæt sammenknyttede og tilsammen udgør The Learning Centre. Universitetet og læringscentret har deres baggrund i den udvikling, der fandt sted blandt videregående uddannelser i Storbritannien i 1990'erne. Perioden var præget af:

- En stigende mængde studerende
- Større forskelle blandt de studerende
- Presset økonomi
- Udvikling mod fleksibel og livslang læring
- Selvstændig og ressourcebaseret læring.

Læringscentret har fra starten været højt prioriteret af universitetets ledelse, hvilket gør, at integrationen mellem universitet og læringscenter foregår på alle niveauer i organisationen. Det har samtidig betydet en omdefinering af stillingsindhold, omrokeringer af ansatte samt nye modeller for samarbejdet mellem alle personalegrupper inklusive de akademiske medarbejdere på universitetet. Visionen bag læringscentret er at bidrage til universitetets succes ved at tilbyde service af høj kvalitet, der stimulerer de studerendes læring og understøtter lærernes virke. Ambitionen har fra starten været, at læringscentret skulle være en central faktor i universitetets læringsmiljø og ikke bare stille traditionelle biblioteksressourcer til rådighed. Det gør man blandt andet ved at tilbyde faciliteter og lokaler, der under-

støtter den individuelle og gruppebaserede læring, som universitetets undervisning bygger på.

Det ses klart i The Learning Centre's flagskib, Adsetts Centre, hvor man foruden selve læringscentret også huser Learning and Teaching Institute, der forsker i læringsprocesser og er stedets forskningsforankring. Både i planlægningen og den daglige drift af Adsetts Centre er der lagt stor vægt på at skabe rammer, hvor de studerende føler sig velkomne, og som de opfatter som et rart opholdssted – både fagligt og socialt – da det fremmer studieforløbet. De rammer har man skabt på følgende måde:

- Åben, overskuelig indretning fordelt på fire etager, som kobles sammen af en central trappe (giver dog visse støjproblemer).
- Undervisningslokaler og auditorier.
- Forskellige støjzoner: stille, dæmpet, gruppe, mobiltelefoni og mødelokaler. Støjzonerne understøtter behovene for varierede studiemiljøer.
- Fleksibel indretning (f.eks. er alle kabler til IT mv. placeret i gulvene).
- Adgang til stort set samme faciliteter på alle fire etager – gælder bøger, tidsskrifter, læse- og gruppearbejdspladser, kopiering, IT, øvrige multimedier m.v.
- Lange åbningstider – det seneste år har man eksperimenteret med døgnåbent fem af ugens dage i størstedelen af semestret (bibliotekarer m.v. til kl. 21).

Studieturen er arrangeret for bibliotekarerne på Københavns Universitet af den lokale BF-klub. Klubben fungerer som fagligt netværk for bibliotekarer ansat på Københavns Universitet og har siden 1991 arrangeret en årlig studietur til danske eller udenlandske biblioteker.

En vigtig opgave for læringscentret er at medvirke til de studerendes egen læring i et vejlederstøttet miljø. De studerende skal i løbet af studiet tilegne sig en række grundlæggende færdigheder og blive mere selvhjulpne, eksempelvis via:

- Obligatoriske opgaver, der skal styrke færdigheder i opgaveskrivning, mundtlig fremstilling etc.
- Aktiviteter, der skal forberede de studerende på et arbejdsliv efter studiet.
- Web-baserede, interaktive tutorials, bl.a. i informationssøgning.
- Informationsskranker med biblioteks- og IT-personale. Desuden personlig vejledning via e-mail og telefon.

Main Library, University of Sheffield

Main Library er et traditionelt universitetsbibliotek, forstået på den måde, at det primære fokus er på formidling af bøger, tidsskrifter og elektroniske ressourcer. Derudover lægger biblioteket stor vægt på samarbejdet med universitetet, hvor de bl.a. tilbyder en kontaktpersonordning og kursustilister med henvisninger til relevant trykt og elektronisk undervisningsmateriale. Main Library gør også en del ud af at tilbyde særlig støtte til studerende med særlige behov, f.eks. betjening af fjernstuderende og handicappede brugere. Via britisk lovgivning er der stort fokus på handicappede og deres problemer i forbindelse med benyttelse af offentlige serviceydelser. Det er alle typer handicap som er omfattet af lovgivningen, så biblioteket har bl.a. stort fokus på brugere med ordblindhed og andre handicap, som ikke er umiddelbart synlige.

I de seneste år har Main Library også været i gang med at tilpasse organisation og bibliotek, så det bedre vil kunne imødekomme de forventninger, som brugerne har til et moderne bibliotek. I 2003 afsluttede biblioteket en større organisationsændring, hvor man har arbejdet på at gøre biblioteket til en mere serviceorienteret organisation – da vi var på besøg havde biblioteket f.eks. lige haft stor succes med at holde døgnåbent alle ugens dage i forårets eksamensperiode. P.t. er biblioteket i gang med at planlægge udvidelser, så Main Library kan opbygge et læringscenter med funktioner på linie med The Learning Centre ved Sheffield Hallam.

Denne udvidelse er et meget godt eksempel på den hårde konkurrence, der er mellem de videregående uddannelsesinstitutioner i Storbritannien, og hvor bibliotek og læringscenter bliver vigtige faktorer i denne konkurrence. Retfærdigvis skal dog nævnes, at de to universiteter i Sheffield også samarbejder, selvom de geografisk er nærmeste konkurrenter.

I forhold til bibliotekarerne fra jura kom studieturen til Sheffield på det helt rigtige tidspunkt, da Juridisk Laboratorium – de jurastuderendes bibliotek – er i gang med en udvidelse på 600 kvadratmeter, hvor flere IT-faciliteter og forskellige typer af læse- og arbejdspladser er et vigtigt element. På den baggrund har vi haft en god inspirationskilde i The Learning Centre, da tanken med udvidelsen bl.a. har været i højere grad at få implementeret idéerne bag et læringscenter anvendt i en mindre målestok.

Kort om The Learning Centre, Sheffield Hallam University www.shu.ac.uk

- Betjener 24.000 studerende og 3.000 ansatte.
- Har ca. 2000 studiepladser og 600 computere.
- The Learning Centre består af tre afdelinger: Adsetts Centre, Collegiate Learning Centre og Psalter Lane Learning Centre.
- På en typisk uge har de tre afdelinger tilsammen haft 53.000 besøgende, udlånt/modtaget 65.000 bøger og besvaret 2336 forespørgsler.

Kort om Main Library, The Sheffield University www.shef.ac.uk

- Betjener 23.000 studerende og 5500 ansatte.
- På årsbasis har Main Library ca. 1.600.000 besøgende og et udlån på 900.000 (desværre har vi ikke sammenlignelige tal for de to institutioner).

Kort om baggrunden for studieturen

Studieturen til Sheffield fandt sted 9. – 12. juni 2004 og var arrangeret for bibliotekarerne på Københavns Universitet af den lokale BF-klub. Klubben fungerer som fagligt netværk for bibliotekarer ansat på Københavns Universitet og har siden 1991 arrangeret en årlig studietur til danske eller udenlandske biblioteker. Turene er normalt arrangeret, så de består af en fælles del af interesse for alle (universitets- og/eller nationalbibliotek) og en individuel del, hvor hver enkelt bibliotekar aftaler besøg på beslægtede fag-, institut- eller studenterbiblioteker. Således besøgte bibliotekarerne fra Det Juridiske Fakultet også Crookesmoor Library, som er et institutbibliotek ved Sheffield University og dækker jura, kriminologi og EU.

Sheffield Hallam University www.shu.ac.uk
Main Library, The Sheffield University www.shef.ac.uk

Forskningspublicering: Spredning af meta-data ved hjælp af et 'Static Repository'

Af Mikael K. Elbæk og Lars Nondal

Hvordan synliggør man forskningen i internationale søgemaskiner? Handelshøjskolens Bibliotek høster meta-data til et arkiv med working papers.

Mikael K. Elbæk
Fagreferent for Informations- kommunikationsteknologi
Handelshøjskolens Bibliotek i København
mke.lib@cbs.dk

Lars Nondal
Projektleder
Handelshøjskolens Bibliotek i København
ln.lib@cbs.dk

Mange forskningsbiblioteker har påtaget sig at opbygge 'Institutional Repositories', hvor man samler og arkiverer institutionens forskningspublikationer, eksempelvis working papers, i fuld-tekst. Formålet med denne artikel er at vise, hvordan man relativt let kan få høstet publikationers metadata ved hjælp af OAI-PMH (Open Archives Initiative – Protocol for Metadata Harvesting) – og derved få gjort oplysninger om ens forskningsproduktion søgbar i internationale søgemaskiner. Vores eksempel fra Handelshøjskolens Bibliotek (HBK) er delvist automatiseret, men i praksis kan alle opgaverne i processen udføres manuelt.

Der findes to måder at få metadata høstet på i forhold til OAI-PMH konventionen. Enten som et fuldt OAI-PMH kompatibelt 'Repository' [1] eller som et 'Static Repository' [2].

Vi valgte at etablere et Static Repository af to årsager. For det første er det den metode, der umiddelbart kræver mindst mulig teknisk indsigt og den mindste indsats. For det andet står HBK over for at skulle skifte til nyt bibliotekssystem, der er fuldt OAI-PMH kompatibelt (Book-IT fra Axiell), og derfor ønskede vi ikke at bruge tid på at udvikle noget, vi forventer at få leveret som pakkeløsning om et år.

Hvad er et Static Repository?

I OAI-sammenhæng er et repository en database, der kan indeholde både metadata og fuldtekstdokumenter, eller blot metadata. Metadataene skal være tilgængelige i form af et XML-dokument på en web-server, der kaldes for en Data provider. Disse data skal så 'høstes' eller overføres til en såkaldt Service provider, som samler metadata

sammen fra flere leverandører og gør dem søgbare i en portal som eksempelvis Oai-ster.org. I et fuldt OAI-PMH kompatibelt repository skal data provider serveren kunne behandle en række simple forespørgsler fra service provideren, så denne f.eks. kun henter nye eller opdaterede poster.

Et static repository er derimod "statisk", da data provider serveren ikke kan behandle forespørgsler, men blot gøre metadata tilgængelige i et XML-dokument. I dette tilfælde skal XML-dokumentet tilknyttes Static Repository Gateway. Gateway'en behandler forespørgsler fra service provideren og sørger for, at data kan høstes.

XML-dokumentet skal være tilgængeligt på en web-server med en fast URL. I Handelshøjskolens tilfælde: <http://ep.lib.cbs.dk/oai.xml>. XML-dokumentet skal som minimum have et simpelt Dublin

Katalogisering af working papers på HBK

På HBK katalogiserer biblioteket forskernes working papers som en del af højskolens forskningsregistrering.

..... >

Katalogiseringen sker i danMARC2-format i en working paper base udviklet af bibliotekets IT-afdeling. Databasen bygger på en MySQL-database og dokumentserver. De katalogiserede poster fra denne base eksporteres dagligt til bibliotekets katalog. I working paper basens web-baserede katalogiseringsmodul uploades dokumenterne som PDF-filer til en dokumentserver. Hvert dokument tildeles en stabil URL baseret på ISBN-nummer, og der linkes til denne URL fra katalogposterne.

Fra Bibliotekskatalogen sendes dagligt opdateringer vedrørende working papers til et XML-dokument der udgør vores Static Repository. Alle yderligere rettelselser, tilføjelser mm. i posterne sker herefter i Bibliotekskatalogen, så der altid er overensstemmelse mellem beskrivelsen af et bestemt dokument i henholdsvis Bibliotekskatalogen og Static Repository.

Core-format, men man kan også anvende andre metadataformater end Dublin Core.

Hvornår er det interessant at lave et Static Repository? Det er vel primært interessant, hvis man har et mindre antal dokumenter, som ønskes eksponeret i forskellige søgemaskiner, eller hvis man har en dokumentsamling, som er statistisk. Hvis arbejdet skal laves manuelt, ligger smertegrænsen vel ved 100-200 titler/poster. I HBK's tilfælde, hvor processen er delvist automatiseret, har vi pt. ca. 750 titler i vores Static Repository.

Hvordan gør man?

I det følgende eksempel tages udgangspunkt i, at vi ønskede at eksponere Handelshøjskolens Working Papers i Oaister.org [3], men ellers er fremgangsmåden normativ og kan anvendes generelt til at lave et Static Repository.

OAISTER er udviklet af University of Michigan, og projektet er finansieret af

Andrew W. Mellon Foundation og er et forsøg på at opbygge en søgeportal til frit tilgængelige forskningsressourcer ved hjælp af OAI-protokollen. OAISTER opdateres månedligt.

Efter at vi havde besluttet os til at lave et Static Repository, tog vi kontakt til Kat Hagedorn, som er kontaktpersonen på Oaister.org., og hun formidlede en kontakt til Tom G. Habing fra University of Illinois at Urbana-Champaign, som bestyrer en Static Repository Gateway.

I resten af artiklen vil vi fokusere på, hvordan dette XML-dokument udarbejdes, og hvilke Dublin Core felter vi valgte at tage med, med andre ord vores oversættelse fra danMARC2-format til et simpelt DC format.

Tilretning af dokumentet vil i praksis kunne gøres manuelt ved hjælp af en 'notepad' eller en XML-editor ved hjælp af 'cut/paste', navnlig hvis man har et begrænset antal poster.

XML og metadata

Man kan anvende forskellige former for metadata-formater fra helt simpelt Dublin Core til fuldt udbygget MARC, så længe man kan konvertere det til et OAI-PMH kompatibelt XML-dokument. I HBK's Static Repository's XML skema valgte vi at oversætte vores danMARC2 format til Dublin Core. Anvendelsen af Dublin Core er ikke uproblematisk, men den diskussion vil vi ikke gå ind i her. Men nøjes med at henvise til tabellen nedenfor, der viser oversættelsen af de anvendte 'tags' i vores XML-skema og sammenhængen mellem Dublin Core og bibliotekets udgave af danMARC2. Det er dog værd at nævne, i forbindelsen med oversættelsen af vores danMARC2 poster til DC, at OAISTER ønskede at få vores danske emneord med.

Skemaet kan genanvendes af andre, hvis blot de lokalspecifikke felter ændres.

OAI:Identificer	Tekst/ Konvention		Beskrivelse
<oai:repositoryName> </repositoryName>	Copenhagen Business School Working Papers		Titel på Repository
<oai:baseURL>	http://ep.lib.cbs.dk/oai.xml		Den url som vores XML fil kommer til at ligge på
<oai:adminEmail>	workpap.lib@cbs.dk		Kontaktperson
OAI:header			
<oai:earliestDatestamp>	2004-08-10		Dato for oprettelse
<oai:identifier>	OAI:x656444133		En unik identifikation til hver post, vi valgte at anvende ISBN eller X-nummer
<oai:datestamp>	2004-08-10		Dato for postens oprettelse i XML format
OAI:metadata			
danMARC2 "Hermes"	Delfelter	Dublin Core Element	Beskrivelse
001	*d	<dc:datestamp>	Postens oprettelses dato
008	*l	<dc:language>	Dokumentets hovedsprog
100/ se også 700	*a *h	<dc:creator>	Kan gentages. Skal indeholde *a *h adskilt af , og blanktegn. Ansvarlig for indhold. Både forfattere og redaktører
245	*a *c	<dc:title>	*a og *c adskilles af : [kolon] og blanktegn Titel på ressourcen
260	*c	<dc:date>	Kun årstal medtages i **** format Tidspunkt for ressourcens oprindelse
440	*a	<dc:type >	Serietitel her brugt som publikationstype
440	*v	<dc:relation>	Serienummer
504	*a	<dc:description>	Abstract
630	*a	<dc:subject>	Kan gentages. Emneord – danske emneord skal medtages
631	*a	<dc:subject>	Kan gentages. Ukontrollerede emneord
700	*a *h	<dc:creator>	Se 100
710 440	*a *æ	<dc:publisher>	Enhed ansvarlig for udgivelsen.
856	*u	<dc:identifier>	Ressource identifier = URL Efter denne skabelon: http://ep.lib.cbs.dk/paper/ISBN/x656444133

The screenshot shows the Copenhagen Business School library catalog interface. The top navigation bar includes links for 'UDGIVELSER', 'FORSKNING & VIDEN', 'CBS INTERNATIONAL', 'CORPORATE RELATIONS', 'CAMPUSLIV', 'NYHEDER', 'ALUMNI', 'BIBLIOTEK', and 'OM CBS'. Below this, there are links for 'Gå til biblioteket', 'Fjernadgang', 'Ny litteratur', 'CBS-studerende', 'CBS-ansatte', 'Andre lånere', and 'Om biblioteket'. The main content area is titled 'Bibliotekskatalogen' and shows a search result for a book online. The record details are as follows:

Titel/Forfatter	Bog - online
Emnebegreb	TITEL Are Delegation and Incentives Complementary Instruments ?
Udvidet søgning	FORFATTER Henrik Lando
Fl. søgning	SERIE LEFIC Working paper, nr.2004-02
Find tidsskrifter	PUBLDATA København, 2004 , 21 s.
Find artikler	EMNEORD Belønningssystemer; Incitamentsafkløning; Agentteori; Uddelegering; Beslutningsteori; Abstract
E-Journals Service	ONLINE http://ep.lib.cbs.dk/paper/ISBN/v645152603

On the left side, there is a sidebar menu with options like 'Databaser', 'Linksamling', 'Resourcereguider', 'Søgevejledninger', 'Forny udlån', 'Se udlån', 'Se reservationer', 'Bestil materialer', 'Spørg biblioteket', and 'Nyheder'.

To screen dumps af samme Working paper, et fra HBK (ovenfor) bibliotekskatalog og et fra OAISTER (overfor).

Et eksempel på, hvordan XML-dokumentet kan se ud, vises nedenfor. Eksemplet er delt op i tre dele.

1. Repository identifier

2. Metadataformat

3. Records <ListRecords metadataPrefix="oai_dc">, <oai:record> og <oai:metadata> (de egentlige poster).

XML-dokument afsluttes af med dette tag </Repository>.

1. Repository identifier

Denne del af skemaet fortæller service provideren, hvilken standard XML-skemaet er konstrueret efter, og hvordan den skal læse det. XML-skemaet skal understøtte UTF-8 tegnsættet. Almindeligvis kan man kopiere denne del og blot erstatte de felter, der er lokalbetingede her <oai:repositoryName>, <baseURL> og <oai:adminEmail>.

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" ?>
- <Repository xmlns="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/static-repository" xmlns:oai="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance" xsi:schemaLocation="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/static-repository http://www.openarchives.org/OAI/2.0/static-repository.xsd">
- <Identify>
  <oai:repositoryName>Copenhagen Business School Working papers</oai:repositoryName>
  <oai:baseURL>http://ep.lib.cbs.dk/oai.xml</oai:baseURL>
  <oai:protocolVersion>2.0</oai:protocolVersion>
  <oai:adminEmail>workpap.lib@cbs.dk</oai:adminEmail>
  <oai:earliestDatestamp>2004-09-21</oai:earliestDatestamp>
  <oai:deletedRecord>no</oai:deletedRecord>
  <oai:granularity>YYYY-MM-DD</oai:granularity>
</Identify>
```

2. Metadataformat

Her fortæller XML-skemaet service provideren, hvilket format metadataene er præsenteret i, og hvilket skema der skal anvendes til at læse det. I fald at man vil anvende Dublin Core, kan denne del kopieres. Andre formater er ikke taget med her, men MARC formatet kan bl.a. også anvendes.

```
- <ListMetadataFormats>
- <oai:metadataFormat>
  <oai:metadataPrefix>oai_dc</oai:metadataPrefix>
  <oai:schema>http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc.xsd</oai:schema> <oai:metadataNamespace>http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc</oai:metadataNamespace>
</oai:metadataFormat>
</ListMetadataFormats>
```

3. Records

Denne del af XML dokumentet viser de enkelte poster. I hver post findes først en unik identifikation i "oai:header" feltet. Derefter kommer selve dokumentets metadata i form af Dublin Core metadatafeltet. Se skemaet ovenfor for at se, hvilke Dublin Core felter der korresponderer med danMARC felter.

Denne del af XML dokumentet viser de enkelte poster. Først vises, hvilket metadata format posterne er præsenteret i, hvis vi havde valgt både at tage DC og MARC med, ville posterne være samlet i hver deres klynge. I hver post findes først en unik identifikation i "oai:header" feltet. Derefter kommer selve dokumentets metadata i form af Dublin Core metadatafeltet. Se skemaet ovenfor for at se, hvilke Dublin Core felter der korresponderer med danMARC2-felter.

```

- <oai:record>
- <oai:header>
<oai:identifier>OAI:x656444141</oai:identifier>
<oai:datestamp>2004-09-15</oai:datestamp>
</oai:header>
- <oai:metadata>
- <oai_dc:dc xmlns:oai_dc="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc/" xmlns:dc="http://
purl.org/dc/elements/1.1/" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance" xsi:
schemaLocation="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc/ http://www.openarchives.
org/OAI/2.0/oai_dc.xsd">
<dc:title>Higher-Order Finite Element Solutions of Option Prices</dc:title>
<dc:creator>Raahauge, Peter</dc:creator>
<dc:publisher>Copenhagen Business School. CBS</dc:publisher>
<dc:date>2004</dc:date>
<dc:type>Working paper</dc:type>
<dc:relation>2004-005</dc:relation>
<dc:hasPart>FI</dc:hasPart>
<dc:language>eng</dc:language>
<dc:description>Kinks and jumps in the payoff function of option contracts prevent an
effective implementation of higher-order numerical approximation methods. Moreover, the
derivatives (the greeks) are not easily determined around such singularities, even with standard
lower-order methods. This ... </dc:description>
<dc:subject>kep</dc:subject>
<dc:identifier>http://ep.lib.cbs.dk/paper/ISBN/x656444141</dc:identifier>
</oai_dc:dc>
</oai:metadata>
</oai:record>

```

På <http://ep.lib.cbs.dk/oai.xml> kan dokumentet ses i sin helhed, og det giver måske et bedre overblik

Og hvad får man ud af alt dette arbejde?

På Handelshøjskolens Bibliotek har vi med en forholdsvis begrænset indsats fået spredt metadata inklusive links til egen dokumentserver om Handelshøjskolens Working Papers til i første omgang en enkelt søgemaskine, OAISTER. OAISTER kan vel ikke konkurrere med Google endnu, men vil utvivlsomt blive et relevant søgeinstrument for alle, der søger efter forskningsbaseret litteratur. Pt. indeholder OAISTER 3,5 mio. dokumenter fra ca. 350 institutioner.

Og vores metadata er tilgængelige, så de umiddelbart kan høstes af andre kommende 'service providers', der ønsker at opbygge andre søgeportaler, der måske er fagligt afgrænsede, i modsætning til OAISTER, der medtager alle forskningsressourcer uanset fagområder.

Working papers med adresse på HBK Working Paper-server er i perioden 1.1.2004 – 31.6.2004 blevet downloadet 4.495 gange (eksklusiv besøg af robotter og søgemaskiner). Og det på trods af, at der endnu ikke findes nogen særskilt grænseflade til disse working papers. HBK Working papers har været søgbare i OAISTER siden 2/9 2004, så det bliver spændende at se benyttelsesstatistikken for 2. halvår 2004.

Fri adgang til statistiske databaser fra Eurostat

Eurostat, EU's statistiske kontor, giver nu fri adgang til alle databaser og publikationer på sin hjemmeside <http://europa.eu.int/comm/eurostat/>. Eurostats hjemmeside fik den 1. oktober 2004 nyt udseende, og de statistiske databaser er indarbejdet i ni de temaer, som Eurostat bruger til præsentation af sine data:

- Generel statistik
- Økonomi og finanser
- Befolkning og sociale forhold
- Industri, handel og service
- Landbrug og fiskeri
- Udenrigshandel
- Transport
- Miljø og energi
- Videnskab og teknologi

Under temaet udenrigshandel finder man bl.a. databasen COMEXT, som indeholder EU's statistik over samhandelen inden for EU og med lande uden for EU. I databasen PRODCOM kan man finde produktionstal kombineret med tal for udenrigshandel og estimeret forbrug. Der er også mulighed for at finde regionalt fordelte data for en lang række områder.

Til alle databaser findes tekster, som forklarer indholdet og brugen af databasen.

EUROPE DIRECT

Europa-Kommissionen tilbyder borgerne hjælp til de oplysninger, som det ellers kan være vanskeligt at finde. Tjenesten EUROPE DIRECT giver svar på spørgsmål om EU-forhold og fungerer på alle tyve EU-sprog.

Enhver borger i et af de 25 EU-lande kan fra en hvilken som helst fastnettelefon ringe på nummeret: 00800 6 7 8 9 10 11. Her vil hun eller han – hvis opkaldet kommer fra Danmark – automatisk komme til at tale med en dansktalende, og her kan

man så spørge om alt vedrørende EU-forhold – og få svar på sit eget sprog.

Mottoet for servicen er: "EU er aldrig længere væk end den nærmeste telefon". Og vel at mærke helt gratis for brugeren.

Man kan også sende en e-mail på dansk via denne web adresse: <http://europa.eu.int/europedirect>.

Fjernlånskonference i Estland

Den niende IFLA Interlending and Document Supply International Conference finder sted i Tallinn, Estland, den 20. til 23. september 2005 under temaet "Making Library Collections Accessible Locally and Worldwide".

På konferencens hjemmeside www.nlib.ee/ilds/ findes en uddybning af temaet, og programkomiteen opfordrer til, at man indsender abstracts af indlæg, som man gerne vil have optaget på konferencen. Abstracts skal indsendes senest 1. februar 2005. Indlæg skal afleveres senest den 15. august. Der åbnes for tilmelding til konferencen i januar 2005

National aftale om forskningspublicering i BioMed Central

Danmarks Elektroniske Forskningsbibliotek (DEF) har indgået national aftale med forlaget BioMed Central om fri adgang til at læse, downloade og publicere videnskabelige artikler i åbne arkiver inden for biologi og medicin. Aftalen vil i løbet af det næste år kunne spare danske universiteter, hospitaler og øvrige forskningsinstitutioner tusindvis af kroner ved at dække alle omkostninger i forbindelse med publicering i BioMed Centrals 120 åbne arkiver.

Alle DEF-institutioner har fra 1. november adgang til BioMed Centrals åbne arkiver. Øvrige institutioner i Danmark kan få oprettet adgang ved henvendelse til bibliotekskonsulent Anette Schneider, Biblioteksstyrelsen, på asc@bs.dk.

Ny direktør i Datadivisionen i Dansk BiblioteksCenter A/S

Blandt 34 ansøgere faldt valget på den 45-årige Carsten H. Andersen, da stillingen som direktør for Datadivisionen i Dansk BiblioteksCenter skulle besættes.

Carsten H. Andersen er uddannet bibliotekar fra 1984 og har tidligere arbejdet som katalogisator i den division, han nu skal stå i spidsen for. I perioden 1989-2000 varetog han en række forskellige ledelsesopgaver i DBC's IT-servicecenter. Siden 2000 har han været direktør for Systemdivisionen i DBC medier.

Carsten H. Andersen tiltrådte 1. november 2004. Han afløser Kirsten Waneck, der har valgt at gå på pension.

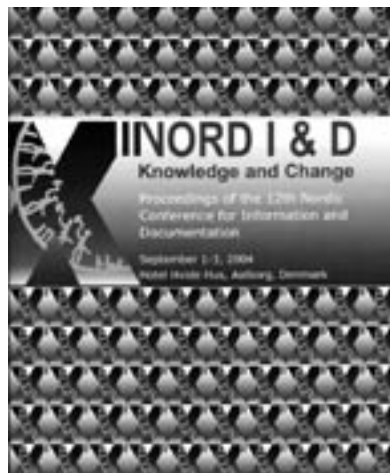
Nye publikationer

Knowledge and Change

Indlæggen fra den 12. Nordiske Konference for Information og Dokumentation er udkommet i samlet form under titlen Knowledge and Change.

Indlæggen er grupperet under fire temaer: Knowledge Organisation, Learning, Corporate Information Issues og Knowledge Sharing. Desuden bringes indlæggen fra de fire keynote speakers. Mange aspekter af de fire temaer bliver behandlet, og forfatterne kommer da også med vidt forskellig baggrund, såvel geografisk som institutionsmæssigt.

Hummelshøj; M. (2004). *Knowledge and change: Proceedings of the 12th Nordic Conference for Information and Documentation*. Aalborg: Royal School of Library and Information Science.

Tidsskriftlokalisering i DanBib – også fremover?

DEFNet – TDNet og DanBib behøver ikke være modsætninger

Af Bodil Dalgaard-Møller

Hvis fælleskatalogen Danbib skal kunne bruges til lokalisering af elektroniske tidsskrifter, er det nødvendigt, at bibliotekerne indberetter tidsskriftposter til systemet.

Bodil Dalgaard-Møller
Databasekonsulent
Dansk BiblioteksCenter
bdm@dbc.dk

Jeg har for et par måneder siden overværet en demonstration af DEFNet og TDNet på Danmarks Farmaceutiske Bibliotek. Tidsskrifthåndteringssystemet sælges professionelt og virker overbevisende. Så det er helt forståeligt, hvorfor især de mindre af de større forskningsbiblioteker vælger denne løsning til deres tidsskriftadministration. Det forekommer nemt at tilmelde og afmelde tidsskrifttitler ved hjælp af et par klik i TDNet-klienten – og det var så det – eller var det? For under demonstrationen melder spørgsmålet sig: Hvordan finder DanBib-brugeren frem til, at der er adgang til titlen på det pågældende bibliotek?

DanBibs rolle

DanBib er den fælleskatalog, alle biblioteker har adgang til parallelt med bibliotekets egen katalog. Basen og værktøjet har en så central placering, fordi man dér i én søgning kan verificere og lokalisere det meste af det materiale, man ikke har adgang til via sin egen katalog. DanBib er et fælles værktøj for de fleste af bibliotekets afdelinger især i kraft af den brede dækning af bibliotekernes beholdninger og adgangen til eksterne kilder.

DanBibs datagrundlag

DanBib ville ikke være den fælleskatalog, den stadig er, hvis ikke mere end 200 fag- og forskningsbiblioteker og ca. 200 folkebiblioteker bidrog til opbygningen af basen. Basen er meget konsistent, da den kun indeholder ét inddateringsformat, danMARC2, som håndhæves ved en stram

validering ved indlæggelse af data. Det konsistente datagrundlag giver mulighed for sammenmatchning af bibliotekernes poster og avancerede søgegrænseflader med baggrund i de koder, der er en vigtig del af en post. DanBib-basen rummer i princippet alle materialekategorier, men der har igennem årene især været stor dækning i forhold til bøger og tidsskrifter. I de senere år har også artikler og netdokumenter fået en større rolle i basen.

Materialets publiceringsform har aldrig været et kriterium for, om posten hørte hjemme i DanBib eller ej, så papir eller online gør ingen forskel i forhold til, om materialet kan findes i fælleskatalogen.

DanBib en omvej i forhold til onlinetidsskrifter?

Mange vil sikkert mene, at søgning på onlinedokumenter i DanBib er en omvej, og at bestilling via Postkassen/BOB da er endnu mere tåbeligt.

Søgning på onlinetidsskrifter

En normal søgning på onlinetidsskrifter vil naturligt begynde i den lokale katalog/hjemmeside, som giver adgang til indholdet via et enkelt klik eller to. Men en hel del fagspecifikke biblioteker ønsker ikke at bruge ressourcer på at formidle tidsskrifter, de ikke ville have abonneret på i papirform, og disse titler findes derfor ikke integreret i lokalkatalogen.

En forgæves søgning i lokalkatalogen vil normalt blive efterfulgt af et lokaliseringsforsøg i DanBib/bibliotek.dk. Hvis

titlen findes i fælleskatalogen, og hvis tidsskriftregistreringen indeholder et link, og hvis titlen ikke er beskyttet af adgangsbegrænsning, vil et klik føre til indholdet. Det vil sige, at der er tre betingelser, der skal være opfyldt, for at en videresøgning kan lykkes. Men bibliotekerne er selv herre over de to af dem.

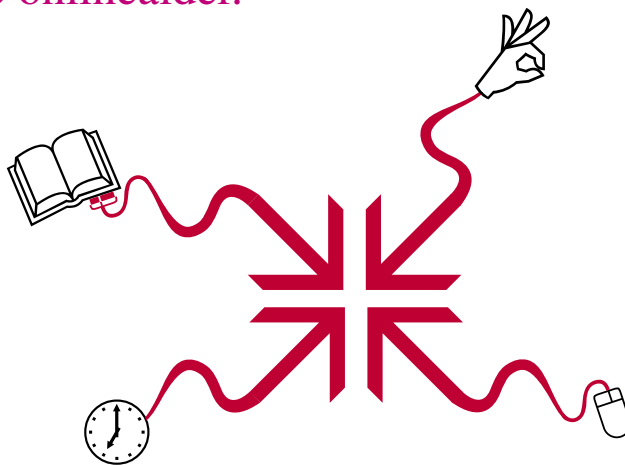
Bestilling på onlinetidsskrifter

Som nævnt er verden desværre ikke så ideel, at alle kan få adgang til alt fra en vilkårlig opkobling på nettet. En meget stor del af de videnskabelige tidsskrifter er beskyttet af adgangsbegrænsning, og kun en licenstagning giver mulighed for at komme ind til de attraktive artikler. Da ressourcerne er knappe på bibliotekerne i dag, foretages der en stor selektion i, hvilke licensdækkede tidsskrifter der stilles til rådighed. Øvrige titler skal derfor rekvireres fra andre biblioteker i form af print eller download, alt efter hvad licenserne tillader.

I DanBib/bibliotek.dk tjekkes posternes links for kendte adgangsbegrænsende noteformuleringer, og hvis en begrænsning genkendes, genereres der ikke et klikbart link men i stedet en mulighed for bestilling. Hvis den nye tilgængelighedskode i felt 008 delfelt n er udfyldt, vil den naturligvis blive udnyttet i stedet for de mere usikre tekstsammenligninger.

DanBib og bibliotek.dk er ud fra disse betragtninger mindst lige så central i forhold til onlinedokumenter som til papirdokumenter.

Jeg håber, de manglende onlinetidsskriftindberetninger til DanBib blot er et forbigående fænomen, og at bibliotekerne vil opprioritere vedligeholdelsen af det fælles værktøj DanBib/bibliotek.dk også i denne onlinealder.

Og ?

Mit ærinde med ovenstående er at argumentere for, at onlinetidsskrifter og andre netdokumenter er en naturlig og meget nyttig del af fælleskatalogen, og at det er vigtigt at indberette dem på lige fod med de gængse materialekategorier, hvis vi vil bevare et stærkt verificerings- og lokaliseringsværktøj for det samlede biblioteksvæsen. Samtidig vil DanBib fortsat kunne udnyttes til genbrugskatalogisering også for disse materialer.

En løsningsmodel for TDNet-bibliotekerne

Som nævnt i indledningen behøver en TDNet-løsning ikke betyde, at biblioteket mangler poster til indberetning til DanBib/bibliotek.dk.

TDNet-kunder

TDNet kan levere MARC21-poster mod betaling. Prisen kender jeg desværre ikke, og mit indtryk er, at det er noget, man forhandler sig til.

DEFNet-abonnenter

De biblioteker, der tegner abonnement på DEFNet, har mulighed for at modtage MARC21-poster på de tidsskrifter, de har tegnet licens til. Posterne er inkluderet i abonnementsprisen.

Oplysninger om DEFNet-priserne kan fås ved henvendelse til DEF-sekretariatet.

Konvertering af MARC21-poster til danMARC2

Der kan ikke afleveres MARC21-poster til direkte indlæggelse i DanBib på nuværende tidspunkt. Derfor vil udnyttelsen af DEFNet-posterne forudsætte en konvertering fra MARC21 til danMARC2.

Da det vil være meget ressourcekrævende for de enkelte biblioteker at skulle udarbejde og vedligeholde den omfattende konvertering, som forskellen mellem de to formater kræver, vil jeg tillade mig at reklamere lidt for DBC's konverterings-service:

For det beskedne beløb af 600 kr. pr. år (og et oprettelsesbeløb der afhænger af datakvaliteten) kan biblioteket sende et ubegrænset antal filer indeholdende MARC21-poster via FTP til DBC's Posthus og afhente en fil med de konverterede poster på samme Posthus et par minutter senere.

Konverteringen kan håndtere korrekt formaterede MARC21-poster i ISO2709-formatet (som er det officielle MARC21-rammeformat) uanset oprindelig kilde. Omtale af DBC's konverteringsservice kan ses på adressen: www.dbc.dk (søg på konverteringsservice).

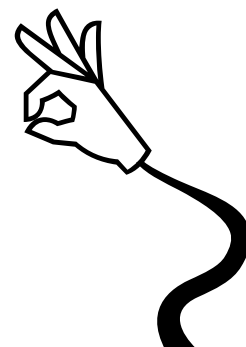
Øvrige tidsskrifthåndteringssystemer som f.eks. Swets Wise, Ebsco Host, Ingenta m.fl.

Jeg har efter TDNet-demonstrationen fået oplyst, at der findes flere smarte håndteringssystemer på markedet, og det gør jo ikke problemet mindre.

Jeg har ingen idé om, hvor stor udbredelsen af disse systemer er, og i hvor høj grad brugen af dem betyder, at der ikke sendes poster/lokaliseringer til DanBib/bibliotek.dk. Jeg har heller ikke kendskab til mulighederne for at modtage poster fra disse systemer til indlæggelse i diverse kataloger. Men en undersøgelse af mulighederne må være oplagt, da der ikke er grund til at lave ekstraarbejde, hvis MARC-poster kan købes eller udleveres fra producenten.

Derfor

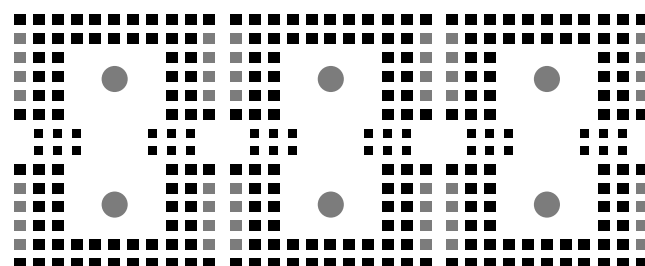
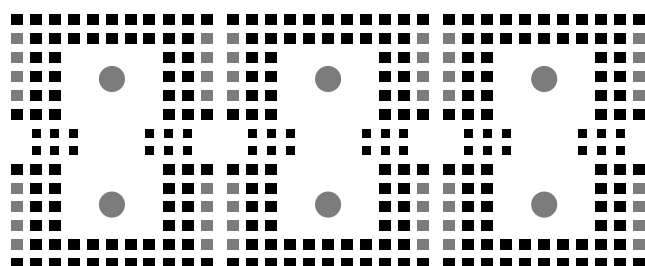
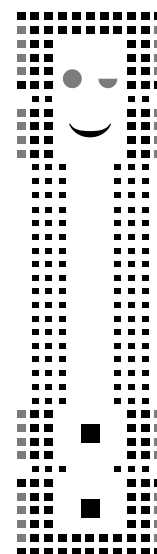
Jeg håber, de manglende onlinetidsskriftindberetninger til DanBib blot er et forbigående fænomen, og at bibliotekerne vil opprioritere vedligeholdelsen af det fælles værktøj DanBib/bibliotek.dk også i denne onlinealder.

DF byder følgende medlemmer velkommen i foreningen:

Karin Søndergaard Winther	Institut for Psykologi, Københavns Universitet
Britt Ansbjerg Hansen	Det Kongelige Bibliotek
Emilia Kollemorten	Studerende
Marie Fihl Hedegaard Nielsen	Studerende
Hanne Krogh Kjergård	Studerende
Thomas Winther	Studerende
Helle Kundby	Studerende
Silke Weitling	Studerende
Karen Bendix	DVJB
Lotte Thyrring Andersen	Statsbiblioteket
Michael Winther Hansen	Syddansk Universitetsbibliotek
Mikael Karstensen Elbæk	Handelshøjskolens Bibliotek i København
Elizabeth Claudi-Hansen	Handelshøjskolens Bibliotek i København
Gitte Lunde Johansen	Kunstakademiets Arkitektskoles Bibliotek
Merete Lyngdrup Madsen	Aalborg Universitet
Niels Thiedemann	Aalborg Universitetsbibliotek

DF's generalforsamling 2004 var på mange måder både anderledes og opløftende i forhold til de senere års tamme forsamlinger. End ikke forrige års omlægning til enhedsforeningen skabte den store debat. I år gik det bedre. Læs mere i [Claus Vesterager Pedersens Baglinje s. 24.](#)

Integrerede brugerrettigheder på tværs af folke- og forskningsbiblioteker

Konference 26. januar 2005 på AROS Aarhus Kunstmuseum

Er Danmark for lille til at opretholde grænserne mellem folke- og forskningsbibliotekerne? Kan borgerne få et lånerkort, der kan bruges i samtlige biblioteker, der bliver finansieret af offentlige midler? Kan vi få en fælles biblioteksportal, som tilbyder bibliotekernes samlede services og ressourcer digitale og i fastform. Og med mulighed for et aktuelt overblik over hvad man har lånt og bestilt i alle biblioteker? Spilder vi offentlige ressourcer ved at opretholde grænserne mellem folke- og forskningsbiblioteker. Kunne borgerne få mere for pengene, hvis vi udviklede 'sømløse biblioteker' med integration af brugernes rettigheder? Kan integration af brugerrettigheder løse barriererne i strukturen?

Disse spørgsmål og mange flere belyses i en strategisk analyse, som Biblioteksnetværket Århus Amt er i gang med, støttet af Biblioteksstyrelsens Udviklingspulje for folke- og skolebiblioteker.

Information
www.aakb.dk/sw1954.asp
& projektleder:
Lotte Duwe Nielsen
ldn@aaab.bib.dk
Tlf.: 8940 9248

Konferencen arrangeres i et samarbejde mellem:

Biblioteksstyrelsen

Danmarks Forskningsbiblioteksforening

Danmarks Biblioteksforening

Biblioteksnetværk Århus Amt, som består af:

Handelshøjskolens Bibliotek i Århus

Randersegnens Biblioteker

Silkeborg Bibliotek

Statsbiblioteket

Århus Tekniske Bibliotek

Århus Kommunes Biblioteker.

NB:

Der er fri entre til Aros Kunstmuseum for deltagerne i konferencen

d. 26. januar - og der er åbent til kl. 22

www.aros.dk

REDSKABSGYMNASTIK MED EMNEORD OG KLASSIFIKATION ELLER FRIT FALD I NETTET?

Temadag på Vejle Bibliotek
Vejle Bibliotek
Willy Sørensens Plads 1
7100 Vejle

Torsdag d. 27. januar 2005
kl. 9.30 - 15.30

DF's Forum for Registrering indbyder såvel fagreferenter og katalogisatorer som udlånsfolk til en temadag om perspektiverne for klassifikation og emnebehandling i de danske forskningsbiblioteker.

Er der brug for begge typer oplysninger? Hvordan bruges de? Hvordan skabes de?
Er klassifikation og emneord forældede redskaber?

PROGRAM

Mellem kl. 9.30 og 10.00 vil der være ankomst og kaffe. I programmet vil der være indlagt pauser og frokost

Klassifikation og emneord

- dobbeltkonfekt eller supplement
- nødvendige eller overflødige?

/ v. John Kruuse, Statsbiblioteket

Statsbiblioteket har flere års erfaring med automatisk genbrug af DDC+ LCSH i MLT-poster og DK5+DBC-emneord for danske bøger. Der tegner sig nu et billede, hvor hver type emnebeskrivelse beriger posterne (og hvor de afsporer søgningen) – og hvordan vi over for slutbrugeren kan formidle søgemulighederne: gennem klassifikation af emneordene.

Hvordan søger brugerne egentlig?

- både de professionelle og slutbrugere.

/ v. Kirsten Larsen, Dansk BiblioteksCenter

Erfaringer fra bibliotek.dk og netpunkt. Hvordan laver vi emnehierarki i bibliotek.dk, og kan det også bruges i et forskningsbibliotek?

Eksempler på hvordan det gribes an rundt omkring i praksis:

Handelshøjskolens Bibliotek i København

/ v. Anita Sørensen

Et eksempel på et bibliotek, der vægter emnebeskrivelsen højt. Hvordan gribes emnebehandlingen an, og hvad er tankerne bag?

Syddansk Universitetsbibliotek

/ v. Poul Hynding

Erfaringer med klassifikationssystem beriget med emneord.

Det Kgl. Bibliotek

/ v. Henrik Laursen

Samsøgning i kataloger. Forsøg med at bruge Topic Maps til at skabe sammenhæng i forskelligartede kataloger over udenlandske samlinger.

Søgemaskiner og emnesøgninger på

Internettet: Google. Hvad gør de, og hvorfor rammer de så godt?

/ v. Erik Høy, Københavns Kommunes Biblioteker

Opsamling og afrunding

/ v. Erik Thorlund Jepsen, Biblioteksstyrelsen.

Pris: 625 kr. for medlemmer af DF, - 675 kr. for ikke-medlemmer.

Tilmelding: Senest 7. januar 2005 pr e-mail til DF Sekretariatet, df@statsbiblioteket.dk, med oplysning om navn, arbejdssted, post-adresse og e-mailadresse.

Hvis der foretages tilmeldinger for flere personer, husk så venligst e-mailadressen på hver enkelt tilmeldt.

MØDEKALENDER

DECEMBER	16.	København	DF julemøde om det store bogtyveri Se annoncering i DF Revy nr. 7
JANUAR	26.	Århus	Integrerede brugerrettigheder på tværs af folke- og forskningsbiblioteker Se annoncering på side 21 og: www.aakb.dk/sw1954.asp
	27.	Vejle	Temadag om emnedata. Arrangeret af Forum for Registrering Se annoncering på side 22 og www.dfd.dk/ik/registrering/indeks.htm
FEBRUAR	10. – 11.	Korsør	DF Vinterinternatmøde
MAJ	19. – 20.		Fjernlånskonference arrangeret af Forum for Fjernlån
JULI	05. – 08.	Groningen Holland	“Strategic choices: current thinking” . LIBER 34th Annual General Conference. Yderligere oplysninger: www.kb.dk/liber
AUGUST	11. – 12.	Järvenpää Finland	Bibliotheca Universalis – how to organise chaos? Satellitmøde til IFLA 2005. Yderligere oplysninger: www.fla.fi/frbr05/
	11. – 12.	Järvenpää Finland	The Physical Library and Beyond: Library as Place and the Library in Cyberspace. Satellitmøde til IFLA 2005 Yderligere oplysninger: www.fla.fi/PHYSICALvsVIRTUAL05/ Oplysninger om andre satellitmøder findes på www.ifla.org
	14. – 18.	Oslo	71st IFLA General Conference and Council. Yderligere oplysninger: www.ifla.org
SEPTEMBER	15. – 16.	Vingsted	DF's årsmøde
SEPTEMBER	18. – 23.	Wien	9th European Conference on Research and Advanced Technology for Digital Libraries. ECDL 2005. Yderligere oplysninger: www.ecdl2995/org
SEPTEMBER	20. – 23.	Tallinn	“Making Library Collections Accessible Locally and Worldwide” 9th IFLA Interlending and Document Supply International Conference Yderligere oplysninger: www.nlib.ee/ilds

Fra Baglinjen

Og så er der vist bare ...

DF's generalforsamling 2004 var på mange måder både anderledes og opløftende i forhold til de senere års tamme forsamlings. End ikke forrige års omlægning til enhedsforeningen skabte den store debat. I år gik det bedre. Formandens politiske beretning omhandlede bl.a. DF's situation, profil (faglig og politisk) og medlemsgrundlag. Er DF et levn fra fortiden? Er betydningen faldende på baggrund af diverse andre organisationsdannelser og tidens almindelige foranderlighed? Dør foreningen ud med de stiftende medlemmers pensionering? Formandens budskab var klart: hvad skal vi med DF? Det skabte debat:

- DF må ikke være for indforstået.
- Hvad kan/gør foreningen for sine medlemmer? Der skal klare og præcise formuleringer og ydelser til. Man skal have noget ud af at være medlem.
- Individuelle medlemskaber er passé. Lad institutionerne betale personalets medlemskab – og lad medarbejderne komme til orde på foreningens arrangementer. Hvorfor skal foreningen have individuelle medlemmer?
- Der er behov for en forening, hvor man individuelt kan komme til orde, bl.a. fordi medarbejdere ikke nødvendigvis er enige med biblioteksledere.
- DF blev bl.a. etableret som følge af, at fagforeningerne dengang havde noget at skulle have sagt. Det har de ikke mere. Alle er næsten enige. Og derfor skal DF også flytte sig.
- Lad institutionerne arrangere konferencer etc. Og skab derved engagement blandt diverse biblioteksmedarbejdere.

- Lad deltagelse i et arrangement udløse automatisk medlemskab. Hvis ikke man fornyr sit medlemskab personligt, bortfalder det året efter. Det er så op til institutionerne, om de vil lade medarbejdere deltage i et arrangement på ny.

Disse forskellige holdninger – ikke bare til foreningen men også til dens medlemmer – vil nu blive inddraget i bestyrelsens overvejelser. Foreningens næstformand, Lene Stampe Mortensen, har tidligere påpeget behovet for nye tiltag for at sikre foreningens eksistens ud over den grånende/månende medlemskare og bibliotekarstuderende har, introduceret på Biblioteksskolens Erhvervsdag, nu fået tilbudt medlemskab for 65 kr. for et år. Dette tilbud vil vi også give til studerende ved andre uddannelser med interesse for biblioteksvæsenet og forskningsbiblioteksverdenen. Det er imidlertid ikke kun et spørgsmål om medlemshvervning – men ikke mindst en opgave herefter at fastholde nye medlemmer, for hvem DF ikke er en selvfølgelige. Det, håber vi, kan lykkes, og foreningen kan se frem til forskellige nye initiativer i det kommende år:

- DF vil få forbedrede muligheder for profilering i kraft af en ny designet og langt mere indholdsrig hjemmeside med arkivfunktion og dialog-faciliteter såvel i forbindelse med hovedforeningen som i forbindelse med DF's fora.
- DF Revy går ind i e-tidsalderen og udkommer foreløbig i 2005 i såvel papir- som e-udgave, endog i en mere lækker og farverig version. Ud fra de erfaringer, der gøres, vil der efterfølgen-

de blive overvejet en udelukkende elektronisk publicering af DF Revy. Adgangsmuligheder, abonnementsproblematikker og medlemskab vil naturligvis indgå i analysearbejdet.

- Nye medlemmer vil blive listet i DF Revy i forventning om, at vores erfarne medlemmer vil være særlige foreningsmentorere.
- Bestyrelsen vil overveje muligheder for at fokusere lidt mere på de små fag- og forskningsbibliotekers medarbejdere.

DF's brede medlemskare på tværs af biblioteker og biblioteksstørrelser, chefer, ledere og medarbejdere på alle niveauer og uddannelsesmæssige baggrunde giver foreningen en særlig rolle og styrke, og vi håber, at disse medlemsrettede, men også mere udadvendte handlinger både kan vise, at foreningen ikke er indforstået, og at vi, udover vores mange arrangementer, som heldigvis anerkendes på højt professionelt niveau, har noget at byde på. Foreningens politiske betydning (som et samlende organ for fag- og forskningsbiblioteker og deres medarbejdere) ønsker vi også at tydeliggøre ved på hjemmesiden at bringe høringsvar og andre dokumenter med relation til den politiske del af foreningens og forskningsbibliotekernes generelle virke.

Og så er der vist bare ... at ønske alle en glædelig Jul og et godt og spændende Nytår!

Claus Vesterager Pedersen
Formand for Danmarks
Forskningsbiblioteksforening